

Koronavirus: talouspolitiikassakin on jo aika toimia

Koronaviruksesta on tulossa pahin isku maailmantaloudelle sitten finanssikriisin. Vuonna 2009 bruttokansantuote supistui koko maailmassa 0,8 prosenttia (Suomessa 8,1 prosenttia), kun nyt OECD ennustaa maailmantalouden kasvun puolittuvan viime vuodesta tänä vuonna 1,5 prosenttiin, mikäli virus leviää pitempään ja laajemmalle. Finanssikriisiä on pohdittu T&Y:ssä monta kertaa. Toivottavasti koronaviruksen vaikutusten käsittely jää tähän yhteen juttuun.

Pahempaakin on povattu. Kun tartunnan saaneiden määrä maailmassa on juuri ylittänyt satatuhatta, ovat jotkut epidemiologit väittäneet, että jopa 60-70 prosenttia maailman 7,8 miljardin väestöstä voisi saada tartunnan. Maailman terveysjärjestö WHO arvioi tartunnan saaneiden kuolleisuudeksi 3,4 prosenttia, joten kaikkein pahimmassa tapauksessa lähes 200 miljoonaa henkeä voisi menehtyä.

WHO ei ole vielä julistanut koronavirusta pandemiaksi, jollaisia ovat olleet mm. kolera ja reilut sata vuotta sitten riehunut influenssavirus, jota kutsuttiin espanjantaudiksi. Siihen kuoli kymmeniä miljoonia ihmisiä, Suomessa noin 25 000. WHO:n pääjohtaja Ghebreyesus on esiintynyt rauhoittelevaan sävyyn ja astunut myös taloustieteen puolelle väittäen markkinareaktioita aiheettomiksi.

Koronavirus on sekä tarjonta- että kysyntäshokki.

Rahoitusmarkkinat reagoivat usein herkästi odotusten muutoksiin, jotka perustuvat uutisiin, huhuihin ja joskus väärinkäsityksiinkin. Yksi sellainen on uutinen rokotteen keksimisestä koronavirukselle; se ei auta tähän hätään, koska se saadaan myyntiin aikaisintaan vuoden päästä. Myös uutiset Kiinan uusien tartuntojen vähenemisestä – ovat ne sitten oikeita tai vääriä – rauhoittavat markkinoita. Toisaalta levottomuutta lisäävät tiedot viruksen leviämisestä yhä laajemmalle ja talouspoliittisten päätösten viipyminen.

Mediassa on paljon esillä pörssikurssien heilahdus, mutta yritysten rahoitusvaikeudet ja pitkien korkojen lasku ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Rahoitusmarkkinoiden suurin riski piilee siinä,

voisiko nyt syntyä jokin samantyyppinen ketjureaktio kuin finanssikriisissä. Joka tapauksessa on tärkeää, että pankit ja keskuspankit tarjoavat rahoitusta – likviditeettiä eli maksuvalmiutta – vaikeuksissa oleville yrityksille ja rahoituslaitoksille.

Koronavirusta on sanottu tarjontashokiksi: kokonaistuotanto supistuu, kun tuotantolaitoksia suljetaan, niillä on toimituskatkoja ja ihmisiä jää pois töistä tartunnan, sen pelon ja karanteenien takia. Kiinassa nämä vaikutukset ovat olleet isoja, mutta meillä niitä on vasta tulossa. Epidemian mentyä ohi tuotantoa voidaan kiihdyttää normaalia suuremmaksi joillakin aloilla.

Jotkut ekonomistit ovat väittäneet, että koska koronavirus on tarjontashokki, raha- ja finanssipolitiikka eivät siihen auta. Totta tietysti on, ettei niillä saada ihmisiä paranemaan ja töihin eikä häiriöistä kärsivää tuotantoa käyntiin. Likviditeetin tarjoaminen voi kyllä auttaa yrityksiä pysymään pystyssä.

Mutta koronavirus on aiheuttanut myös kysyntäshokin: yritykset vähentävät investointejaan, ja osa ihmisistä ei kuluta rahojaan paikoissa, joissa he joutuvat läheisiin kosketuksiin toisten ihmisten kanssa. Myös tämä vaikutus jää osittain pysyväksi, vaikka kertyneitä säästöjä kulutetaankin myöhemmin. Monissa maissa sosiaaliturva korvaa heikosti karanteenin aikaiset tulonmenetykset.

Kysynnän vahvistamiseksi Yhdysvaltain keskuspankki on alentanut ohjaukorkoiaan, ja EKP on vihjannut toimista, joihin kuuluisi muutakin kuin koronalennuksia. Rahapolitiikan liikkumavara on nyt kuitenkin pieni. Esimerkiksi Kiina, Australia ja Italia ovat jo ryhtyneet finanssipoliittiseen elvytykseen. Se tehoaa hyvin kohdennettuna ja etenkin alueilla ja ihmisiin, jotka eivät koe koronaviruksen välitöntä uhkaa. ■